

Huvudman

Borås kommun

boras.stad@boras.se

Beslut

Datum 2024-05-29

Dnr 2023:5725

Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av förskoleklass och grundskola vid Rångedalaskolan i Borås kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 18 december 2023

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Borås kommun avseende brister rörande legitimerade och behöriga lärare. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet även i de delar det avser elevernas garanterade undervisningstid och åtgärder för att komma tillrätta med elevers ordningsstörande beteende då dessa brister har avhjälpits.

Om ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2023 genomfört en tillsyn av Rångedalaskolan i Borås kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande att eleverna ges undervisning av legitimerade och behöriga lärare, elevernas garanterade undervisningstid, om rektorn ser till att det genomförs utredning av elever som återkommande stört ordningen för att kartlägga orsaken till elevs ordningsstörande beteende och att åtgärder vidtas, att det bedrivs ett förebyggande arbete mot trygghet och studiero samt att lärarna följer garantin för tidiga stödinsatser i förskoleklass och grundskolans årskurser 1-3.

Skolinspektionen har den 18 december 2024 beslutat att förelägga Borås kommun att senast den 10 april 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande legitimerade och behöriga lärare, elevernas garanterade undervisningstid och åtgärder för att komma till rätta med elevers ordningsstörande beteende.

Borås kommun har den 9 april 2024 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet. Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Borås kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Legitimerade och behöriga lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har inkommit med en redovisning av de åtgärder som vidtagits med anledning av de brister och förelägganden som Skolinspektionen konstaterat i tidigare beslut. I huvudmannens redovisning framgår att rektorn har fattat beslut om att ändra schemaläggningen från och med vecka 8, för att utöka andelen ämnen där undervisning sker av behöriga lärare. Av redovisningen framgår att av de fyra lärare som tidigare undervisade i ämnen som de inte var behöriga i, trots att behöriga lärare finns på skolan, har nu rektorn organiserat om så att två av dessa enbart undervisar i ämnen som de är behöriga i.

Vad gäller de två andra lärarna framgår av redovisningen att dessa lärare fortsatt bedriver undervisning i samma ämnen, trots att de saknar behörighet och behöriga lärare finns. Det handlar om undervisningen i samhällsorienterande ämnen (So, som består av ämnena geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap) och naturorienterande ämnen (No, som består av ämnena biologi, fysik och kemi) i årskurserna 2 och 3 samt musik i årskurserna 2-6. Vad gäller läraren som undervisar i årskurserna 2 och 3 i So och No saknar hen behörighet för ämnena geografi, historia och religionskunskap samt No. Läraren har behörighet att undervisa i ämnet samhällskunskap och läser in behörighet för undervisning av No-ämnena. Vidare anges att läraren som har behörighet för undervisning i musik inte används för undervisning i musik vårterminen 2024, men att behörig lärare kommer att undervisa i musik läsåret 2024/25. I huvudmannens redovisning anges att anledningen till att eleverna i dessa ämnen fortfarande undervisas av lärare utan ämnesbehörighet är att de lärare som innehar behörighet inte har utrymme för ytterligare undervisningstid under innevarande läsår men att det kommer att beaktas vid schemaläggningen inför kommande läsår.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13 § skollagen).

En legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen).

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En sådan lärare eller förskollärare ska

1. vara lämpligt att bedriva undervisningen, och
2. i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. Detta gäller dock inte om undervisning avser modersmål (2 kap. 18 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen kan konstatera att de åtgärder Borås kommun och rektorn vidtagit avseende legitimerade och behöriga lärare har resulterat i att bristen delvis har avhjälpats. Det är numera lärare, behöriga för ämnet, som undervisar i engelska och bild. Däremot är det fortfarande lärare utan behörighet som bedriver undervisningen i So och No för årskurserna 2 och 3 samt i musik för årskurserna 2-6, trots att sådan behörighet finns på skolan. Skälet till att det ser ut så är enligt huvudmannen att det under innevarande läsår inte är möjligt att tjänstefördela de behöriga lärarnas undervisningstid på annat sätt, utan att detta är något som kommer att åtgärdas inför läsåret 24/25. Skolinspektionen konstaterar mot bakgrund av ovan att den brist som konstaterats i tidigare beslut fortfarande kvarstår i denna del.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Borås kommuns verksamhet vid Rångedalaskolan uppfyller fortfarande inte författningarnas krav vad gäller att undervisningen ska bedrivas av behöriga lärare.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har avhjälpit bristen till viss del och inför läsåret 2024/25 kommer en ny schemaläggning att göras för att möjliggöra att eleverna undervisas av behöriga lärare även i de resterande ämnena. Genom de åtgärder som huvudmannen redan har vidtagit har bristens omfattning minskat. Skolinspektionen har tilltro till

att Borås kommun och rektorn vidtar nödvändig rättelse så att bristen i sin helhet avhjälpes inför läsåret 2024/25. Det vill säga att eleverna i ämnena So, No och musik kommer att undervisas av lärare behöriga för undervisning i ämnena. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Elevernas garanterade undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av redovisade åtgärder framgår att Borås kommun och rektorn har inkommit med en reviderad timplan. I timplanen och tillhörande redovisning framgår hur skolan genom att använda sig av skolans val har nyttjat möjligheten att omfördela undervisningstid mellan ämnen där det är tillåtet. När det gäller ämnet slöjd för lågstadiet har skolan genom skolans val minskat den garanterade undervisningstiden med 20 procent i ämnet, men i elevernas scheman lagt ut extra undervisningstimmar vilket gör att eleverna erbjuds mer undervisningstimmar än vad de minst har rätt till.

Vad gäller ämnena bild och idrott och hälsa för mellanstadiet har skolans val används på motsvarande sätt för justering av undervisningstiden. Vidare har rektorn sett över klassernas scheman och i de nya scheman som gäller från och med vecka 8 har rektorn lagt in ställtid för ombyte före och efter lektionerna i idrott och hälsa för att inte dessa moment ska inverka på undervisningstiden. För att kompensera för tidigare missad undervisningstid har även en friluftsdag lagts in i schemat.

Undervisningen i ämnet teknik är periodiserat i elevernas scheman vilket gör att eleverna läser dubbelt antal timmar under vårterminen vilket inte syns i schemat för höstterminen där det istället anges att eleverna läser hem- och konsumentkunskap under hösten. Eleverna får sin garanterade undervisningstid i ämnet teknik.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår vidare att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden timplan. (10 kap. 5 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att den garanterade undervisningstiden ska fördelas enligt bilaga 1. Det framgår även att huvudmannen får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden. Huvudmannen ska även efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 3 - 4 §§ skolförordningen)

[2011:185] samt bilaga 1 skolförordningen). Vidare framgår av bilaga 1 till skolförordningen den garanterade undervisningstiden för respektive ämne under låg- och mellanstadiet.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Åtgärder för att komma tillrätta med elevers ordningsstörande beteende

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av redovisade åtgärder framgår att rektorn har identifierat ett par elever som vid upprepade tillfällen stört studieron. För dessa elever har en utredning enligt 5 kap. 9-10 §§ skollagen genomförts och åtgärder satts in. Även handlingsplaner har upprättats för eleverna i fråga.

Utifrån vad som framkommit i utredningarna har ett antal åtgärder beslutats om där personalen ger eleverna strategier som underlättar för eleverna och hjälper dem att bryta sitt beteendemönster och ordningsstörande beteende.

Rättslig reglering

Om en elev i förskoleklassen eller grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 § skollagen).

Med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende (5 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Jin Sarac Batifi

Beslutsfattare
Signerat av: Jin Sarac Batifi

X Claes Börjesson

Föredragande
Signerat av: Claes Börjesson

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Madeleine Olofsson medverkat.